

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË
QENDRA E SHERBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2019

SESIONI I- ME ZGJEDHJE

SKEMA E VLERËSIMIT

Lënda: Qytetari - Psikologji

Varianti B

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	A	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	C	1 pikë
Pyetja 4	C	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	D	1 pikë
Pyetja 7	C	1 pikë
Pyetja 8	A	1 pikë
Pyetja 9	D	1 pikë
Pyetja 10	B	1 pikë

Pyetja 11

Model përgjigjeje

- Ruajtës i rendit – Për ata anëtarë të shoqërisë që nuk respektojnë ligjet, shteti detyrohet të përdorë masa shtrënguese me qëllim ruajtjen e rendit dhe shmangien e kaosit.
- Mjet për zgjidhjen e konflikteve – Ligji parashikon procedurat institucionale për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes anëtarëve të shoqërisë./ Gjykata etj./

2 pikë nëse përshkruan dy funksionet e ligjit;

OSE

1 pikë nëse përshkruan një nga funksionet e ligjit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12 **2 pikë**
Model përgjigjeje

- Parimi i sovranitetit popullor.
- Parimi i pluralizmit politik.

2 pikë nëse identifikon dy parimet;

OSE

1 pikë nëse identifikon një parim;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13 **2 pikë**
Model përgjigjeje

- E drejta për t'u arsimuar.
- E drejta për t'u informuar.

2 pikë nëse evidenton të drejtën a) dhe b);

OSE

1 pikë nëse evidenton të drejtën a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14 **2 pikë**
Model përgjigjeje

- Rol edukues.
- Rol arsimues / respekton të drejtën e fëmijës për t'u arsimuar.
- Mbështet emocionalisht nxënësin / përkujdeset për mbarëvajtjen e çdo nxënësi.
- Krijon një mjedis të ngrohtë dhe gjithëpërfshirës.
- Motivon nxënësit.
- Zhvillon mësimdhënien me bazë kompetencat.
- Nxiti zhvillimin e prirejeve apo talenteve.
- Ndërtimin e vlerave qytetare/ demokratike.
- Inkurajon mendimin e lirë, kritik e krijues.
- Mundëson ndërgjegjësimin e fëmijëve, familjeve dhe të komunitetit për rëndësinë e realizimit të së drejtës së arsimimit etj.

2 pikë nëse identifikon dy role të mësuesit;

OSE

1 pikë nëse identifikon një rol të mësuesit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15 **2 pikë**
Model përgjigjeje

- Krijon kushtet që qytetarët të marrin shërbimet shëndetësore.
- Mbron shëndetin e qytetarëve / Parandalon rreziqet duke promovuar sjellje të shëndetshme.
- U ofron mundësi qytetarëve të shmangin sjelljet negative ndaj shëndetit.
- Informon për sëmundje apo epidemi të ndryshme.
- Ofron mundësi të barabarta për të përfituar nga shërbimet shëndetësore./ Ofron kujdes shëndetësor për të gjithë.
- Siguron pajisje, shërbime dhe mjedise të mjaftueshme për realizimin e kujdesit shëndetësor, etj.

2 pikë nëse përshkruan dy detyra të shtetit ndaj shëndetit të qytetarit;

OSE

1 pikë nëse përshkruan një detyrë të shtetit ndaj shëndetit të qytetarit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16 **2 pikë****Model përgjigjeje**

- Kursimi i energjisë elektrike.
- Ulja e nivelit të ndotjes / efektit serrë.
- Grumbullimi i diferencuar i letrës / mbeturinave / riciklimi / reduktimi / ripërdorimi.
- Veprimi i shteteve/ parandalim dhe kontroll i ndotjes / administrimit i burimeve natyrore.
- Edukimi mjedisor/ ndërgjegjësimi mjedisor.
- Kujdesi individual për mjedisin.
- Etj.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë jep një formulim që nuk është parashikuar në skemën e vlerësimit por që komisioni i vlerësimit e gjykon si të saktë.

2 pikë nëse tregon dy veprime që ndihmojnë në ruajtjen e mjedisit;

OSE

1 pikë nëse tregon një veprim që ndihmon në ruajtjen e mjedisit;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17 **2 pikë****Model përgjigjeje**

- a) Funkzioni informues.
- b) Funkzioni bindës / mbresëlënës / nxitës.

2 pikë nëse përcakton dy funksionet e reklamës a) dhe b);

OSE

1 pikë nëse përcakton një funksion të reklamës a) ose b);

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18 **2 pikë****Model përgjigjeje**

Sistemi ynë i sigurimit shoqëror bazohet tek:

- a) Skema e detyrueshme në sistemin e sigurimeve shoqërore. Individit derdh një përqindje të pagës në favor të sistemit të sigurimit shoqëror. Punëdhënësi, gjithashtu shlyen detyrimin e tij në masën e caktuar nga ligji. Kështu punëmarrësi është i siguruar për leje lindjeje, për pension, për invaliditet, aksident në punë e sëmundje profesionale.
- b) Skema vullnetare në sistemin e sigurimeve shoqërore është e lirë dhe zgjeron hapësirën e mbrojtjes shoqërore për grupe të veçanta shoqërore. Individit ka hapësirë për të kërkuar më shumë mbrojtje apo shërbime duke paguar më shumë kontribute në mënyrë vullnetare.

2 pikë nëse shpjegon skemën e detyrueshme dhe vullnetare;

OSE

1 pikë nëse shpjegon skemën e detyrueshme ose vullnetare;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 **2 pikë****Model përgjigjeje**Sinjalet horizontale:

- janë sinjale horizontale me rrugën, që shërbejnë për të rregulluar qarkullimin;
- vizatohen mbi sipërfaqen e rrugës;
- psh. Vija gjatësore / tërthore / të pjerrëta e të lakuara / vendkalim këmbësorësh ose biçikletash / shigjeta drejtuese / shkrime dhe simbole / ishuj trafiku / vija kufizuese për vendet e parkimit etj.;

Sinjalet e ndritshme:

- janë pajisje sinjalizuese me dritë që rregullojnë trafikun;
- vendosen kryesisht në kryqëzime / në anë të karrexhatës;
- psh. semafori për mjete / këmbësorë / biçikleta etj.

- 2 pikë** nëse përshkruan sinjalet horizontale dhe sinjalet e ndritshme me nga një tipar përkatës;
OSE
1 pikë nëse përshkruan sinjalet horizontale **ose** sinjalet e ndritshme me një tipar përkatës;
0 pikë nëse përgjigjet gabim **ose** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **2 pikë**
Model përgjigjeje

Interneti:

- krijon varësi / fëmijët nuk bëjnë dot pa të / e përdorin në çdo moment dhe vend;
- favorizon shkëputjen sociale / shkëputen nga kontakti real me bashkëmoshatarët.
- bëhet shkaktar për sëmundje si obeziteti / depresioni / dëmtimi i syve etj;
- shërben si burim informacioni pjesërisht të saktë apo jo të saktë / jo të gjitha informacionet në internet janë të sakta; keqinformon fëmijët, etj.
- ekspozon veçanërisht fëmijët ndaj faqeve të dëmshme pornografike / ngacmuese etj.

- 2 pikë** nëse analizon rolin e internetit duke evidentuar dy efekte negative të tij tek fëmijët;
OSE
1 pikë nëse analizon rolin e internetit duke evidentuar një efekt negativ të tij tek fëmijët;
0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21 **D** **1 pikë**

Pyetja 22 **C** **1 pikë**

Pyetja 23 **A** **1 pikë**

Pyetja 24 **B** **1 pikë**

Pyetja 25 **D** **1 pikë**

Pyetja 26 **D** **1 pikë**

Pyetja 27 **B** **1 pikë**

Pyetja 28 **D** **1 pikë**

Pyetja 29 **B** **1 pikë**

Pyetja 30 **C** **1 pikë**

Pyetja 31
Model përgjigjeje

- Psikologjia klinike / e këshillimit.
- Psikologjia e edukimit / shkollore.
- Psikologjia e shëndetit.
- Psikologjia industriale / organizacionale.
- Psikologjia e mjedisit.
- Psikologjia e sportit.
- Psikologjia eksperimentale.
- Psikologjia biologjike.
- Psikologjia kognitiviste.
- Psikologjia sociale.
- Psikologjia e personalitetit.

- Psikologjia ligjore.
- Psikologjia gjinore-kulturore.

3 pikë	nëse liston tre nga nënfushat e psikologjisë;
OSE	
2 pikë	nëse liston dy nga nënfushat e psikologjisë;
1 pikë	nëse liston një nënfushë të psikologjisë;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32
Model përgjigjeje

- Teknika relaksuese.
- Strategjia e mbështetjes.
- Strategjia e mbrojtjes./ Strategjia e fokusuar tek problemi.

3 pikë	nëse identifikon tri strategjitë përkatëse për a), b), c);
OSE	
2 pikë	nëse identifikon dy strategji përkatëse;
1 pikë	nëse identifikon një strategji përkatëse;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33
Model përgjigjeje

- Pozitive ose negative.- Emocionet lidhen me gjendjen emocionale të njeriut./ Pozitive kur jemi të gëzuar. Negative kur jemi të mërzitur ose të trishtuar
- Bazë ose të përziera.- Emocione bazë janë: gëzimi, trishtimi, frika, habia, zemërimi etj., ndërsa të përziera janë kombinime të tyre si psh.: gëzim dhe pranim japin ndjenjën e dashurisë./ Pranimi me frikën prodhon përulësinë, etj.
- Kanë pol të kundërt.- Emocione kanë pole të kundërta. / Gëzimi- trishtim. /Zemërim- frikë./ Pranim- neveri./ Habi-kundërveprim etj.
- Ndryshojnë në intensitet.- Emocionet kanë intensitet të ndryshëm. Psh, kur thyhet një gotë ujë, mërzitemi pak. Kur humbasim një njeri të dashur, mërzitemi shumë./ Kur jemi të gëzuar (të qetë dhe në paqe) emocionin ka intensitet të ulët, ndërsa emocionin ka intensitet të lartë kur jemi të ngazëllyer.

3pikë	nëse shpjegon tri karakteristika të emocioneve sipas Plutchikut;
OSE	
2pikë	nëse shpjegon dy karakteristika të emocioneve sipas Plutchikut;
1 pikë	nëse shpjegon një karakteristikë të emocioneve sipas Plutchikut;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34
Model përgjigjeje

- Individi është një person i qeshur / i ngrohtë / optimist / i këndshëm në shoqëri / komod në punë.
- Individi është racional dhe gjakftohtë në marrëdhënie me të tjerët / jo shumë i ndjeshëm. / Karakterizohen nga ngadalësia, përtacia dhe trishtimi.
- Individi ka një vizion pesimist për të ardhmen. / Ndihej të trishtuar / të depresuar. /Mbartin pakënaqësi, pikëllim dhe brengosje. / Janë tipa të dobët.

3pikë	nëse përshkruan tri tipat e personalitetit a), b) dhe c);
OSE	
2pikë	nëse përshkruan dy tipa të personalitetit;
1 pikë	nëse përshkruan saktë një tip të personalitetit;
0 pikë	nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 35**Model përgjigjeje**

- a) Inteligjenca muzikore.
- b) Inteligjenca hapësinore.
- c) Inteligjenca kinestetike.
- d) Inteligjenca ndërpersonale.

4 pikë nëse përcakton katër inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;

OSE

3 pikë nëse përcakton tre nga inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;

2 pikë nëse përcakton dy nga inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimeve përkatëse;

1 pikë nëse përcakton një nga inteligjencat e mësipërme sipas shpjegimit përkatës;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 36**Model përgjigjeje**

- Drejtimi biologjik- thekson problemet / dëmtimet me funksionimet e trurit, problemet gjenetike, biokimike, viruse, helmime, trajtohet përmes medikamenteve, elektroshokut, etj.
- Drejtimi humanist - sjelljet jonormale burojnë nga bllokimi i rritjes personale (pamundësia e individit për të plotësuar nevojat personale), / njeriu bën përpjekjet për të realizuar atë që mund të arrijë duke hasur dhe pengesa në disa raste.
- Drejtimi kognitiv- thekson se sjellja jonormale vjen si rezultat i mendimeve të gabuara që ka individit për veten dhe për botën / dëmtimeve të proceseve të menduarit që janë përgjegjëse për këto çrregullime.
- Shpjegimi psikodinamik – thekson të pavetëdijshmen dhe konfliktet e pazgjidhura / çrregullimet mendore e kanë burimin në ngjarjet e hershme traumatike, etj. për të cilat individit nuk është i vetëdijshëm.

4 pikë nëse shpjegon katër drejtimet;

OSE

3 pikë nëse shpjegon tre drejtime;

2 pikë nëse shpjegon dy drejtime;

1 pikë nëse shpjegon një drejtim;

0 pikë nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.